

TUTKITTUA

TEKSTI SINI KESTILÄ JA PASI SATOKANGAS, Lapin ammattikorkeakoulu, Matkailun tutkimus- ja koulutusinstituutti
KUVAT ERKKI OLLILA, JUSSI PALMOLA

MAASTOREITTIEN TURVALLISUUS ON MERKITTÄVÄ JUTTU

Suomalaiset liikkuvat luonnossa niin patikoiden, pyöräillen kuin moottorikelkallakin. Usein eri kulkumuodot jakavat samat reitit, joten yhteensovittamiselle on tarvetta paitsi viihtyvyyden myös turvallisuuden näkökulmasta. Lapissa maastoreittien turvallisuushaasteeseen on vastattu yhteistyöllä.

Kaupunkielihin keskittyvän kansamme selussa ei ole vielä palo päästä havun tuoksuun, pois kireestä ja hälystä. Luontoon ei enää mennä vain nokiäläisillä tai järvisillä, vaan metsissä vilhtelee myös esimerkiksi pyöräilijöitä ja moottorikelkailijoita, jopa samoilta reiteillä. Miten kaikki mahtuvat sovitusti ja turvallisesti nauttimaan luonnosta? Lapissa on vastattu haasteeseen ja lähdey parantamaan maastoreittien turvallisuutta usean tahon yhteistyöllä.

Maastoreitit tarjoavat iloa käyttäjilleen ja ohjaavat turvallista liikumista maastossa. Reittien laadukkaat merkinnät takaavat osailtaan niiden turvallisuuden ja käytökelvyyden. Viime vuosien pohjatyö antaa hyvät mahdollisuudet tehdä yhä useammasta reitistä tämän päivän vaatimuksia vastaavan.

Monenlaista kulkijaa kohtaa reitillä

Maastoreiteillä voidaan kulkea ilhasvoimin tai moottorikelkalla

ajoneuvoilla. Moottorikelkailu on paitsi merkittävä matkailutuote myös suosittu vapaa-ajan harrastus erityisesti Lapissa.

Moottorikelkareiteillä noudetaan tieliikennelaki, jota oidaan uudistaa massa. Retin ylläpitäjänä on yleensä kunta. Moottorikelkaurilla ajaminen taas vaatii usein uran ylläpitäjän luvan. Uria ylläpitävät monet eri tahot, kuten Metsähallitus, kummat, moottorikelkakerhot ja matkailuyritykset.

Moottorikelkareittien ja -urien monenkirjava kokonaisuus aiheuttaa pääntävaava käyttäjille. Kelkailija ei enää tiedä ajako hän uralla vai reitillä ja tarvitaanko ajamiseen erillisiä lupia. Lisäksi kunnossapidon taso voi vaihdella samallaakin reitillä tai uralla.

Uusi tieliikennelaki astuu voimaan 2020. Liikenneturvan yhteyspäällikkö **Petri Niska** pohtikin, onko reittien monikäyttö huomioitu lakimuutoksessa

Paikannusaste-liikennemerkkiä voidaan käyttää kaikilla maastoreiteillä.

– ja tuliskoko se huomioida, jotta reittiturvallisuu ei vaaranna.

”Tarvitsemme keskustelua sekä siitä, onko olemassa reittejä, jotka soveltuvat aiempaa monipuolisemmalle käyttäjäkunnalle että siitä, onko olemassa reittejä, jolla monikäyttö ei ole järkevää tai turvallista”, Niska painottaa.

Monikäytön turvallisuutta voidaan tukea eri käyttäjryhmillä suunnatulla ennakkoedottamisella sekä opastus- ja varoituserkeillä.

Kuvassa näkyy moottorikelkareitin ja hihtoladun risteyksestä varoitava merkintä.

Siirtymät palveluiden pariin ovat harmaalla alueella

Jotta moottorikelkailija voi ajaa reitillä tai uralla, hänen tulee ensin siirtyä sinne. Yksi vaihtoehto reitille tai uralle siirtymiseen on kelkan kujettaminen autolla tai perävaunulla.

Mikäli reitille tai uralle ajetaan kelkalla, siihen liittyy Niskan mukaan ongelmia. Tieliikennelain mukaan siirtymäajo sallitaan vain määrättyssä poikkeustilanteissa, joiden tulkinna voi olla vaikeaa valvovalle viranomaiselle. Niska ottaa esille muutamia hihtokeskuksille tyyppisiä tilanteita.

”Matkailija liikkuu moottorikelkalla ja pitäisi käydä bensa-asemalla, mennä hotellille yöpyemään tai päästä muiden palvelujen piiriin. Jättäkö hän kelkan tällöin kilometrien päähän majapaikasta, jos sopivaa reitillä tai uraa ei ole perille asti?” hän kysyy.

Lapissa laadittiin uuteen tieliikennelakiin siirtymäajoa koskeva esitys, jonka mukaan moottorikelkalla

olisi tienpitäjän määrätelmänä ollut sallittua kevyenliikenteen väylällä, reunassa. Ajonopeus olisi ollut vastaava kuin muilla samaa tietä tai väylää käytävillä.

”Tienpitäjä olisi sitten selvittänyt sopivat kulkupaikat huoltoasemille ja vastaaville. Tämä oli lappilaisten toiveissa”, Niska sanoo.

Myös Lapin moottorikelkailijoiden puheenjohtaja **Markku Mettänen** kertoo kelkailijoiden odottaneen, että uusi laki toisi selkeyttä siirtymiseen tietä pitkin reitille.

”Oli pettymys, että uusi tieliikennelaki ei tuonut muutosta asiaan, vaikka sen eteen tehtiin aika paljon töitä.”

Uudistuksena paikannusmerkki

Uusi tieliikennelaki sisältää myös uuden maastoreiteillä käytettävän liikennemerkin, paikannuspisteen, joka helpottaa avun antamista onnettomuuteen tai muihin ongelmiin joutuneille.

Maastoreittien varsille sijoitettavissa paikannusmerkeissä on yleinen hätänumero sekä Hätäkeskuslaitoksen käyttämät koordinaatit. Lapin pelastuslaitos teki aloitteen merkin kehittämisestä pelastusomijoiden kokemuksiin perustuen. Paikannuspiste saa varauksettomat kiitokset Niskalta.

”Mainio asia. Tämä palvelee kaikkia, ei pelkästään moottorikelkailijoita. Hienoa, että Lapissa tehtiä kehittämissyö on tuottanut tulosta.”

FAKTA

REILA-reittimerkintöjen turvallisuus, piottialueena Lappi 2015–2018 -hankkeen toteuttajina ovat Lapin Pelastuslaitos, Metsähallitus ja Lapin ammattikorkeakoulu, Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti sekä 14 Lapin kuntaa. Hankkeen rahoittaja on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja rahoituksesta 70 prosenttia tulee EAKR- ja valtionrahoituksena. Katso lisää osoitteesta www.reittimerkinnat.fi.